

má úmysl vrátiti se zpět či nikoliv nebo zda chce přeložiti svou existenci hospodářskou do ciziny či nikoliv. Cizinec ovšem může žádati u zemského úřadu, který osvědčení vydal, o p r o m i n u t í následků přerušení pobytu na platnost osvědčení, a to i před tím, než se vzdálil z území ČSR. Úřad o žádosti rozhoduje opět podle volného uvážení.

Nakonec jest se zmíniti ještě o tom, že zákon o ochraně domácího trhu práce dal z m o c n ě n í ministru sociální péče, aby podle stavu na domácím trhu práce reguloval, resp. zastavil účinnost zákona. Předpisy zákona o ochr. dom. trhu práce mohou býti také vyloučeny, resp. modifikovány mezinárodní smlouvou, odchylná ustanovení nabývají však vůči stranám platnosti teprve vyhláškou ve Sbírce zákonů a nařízení. Poměry na domácím trhu práce nebyly ovšem dosud tak příznivé, aby se mohla tato zákonná zmocnění realizovati.

Josef Polák:

VÝZNAM DOLOŽKY O PŘEVZETÍ DÁVKY Z PŘÍRŮSTKU HODNOTY NEMOVITOSTI NABYVATELEM V TRHOVÝCH A SMĚNNÝCH SMLOUVÁCH.

I. Normativní předpisy.

Pravidla o obecní dávce z přírůstku hodnoty nemovitosti v obcích republiky Československé krátce dávková pravidla vydána byla dodatkem III. k vládnímu nařízení ze dne 27. dubna 1922, čís. 143 Sb. z. a n., k provedení § 37 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 Sb. z. a n., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním. Tato pravidla spolu s novelou ze dne 25. června 1926, čís. 126 Sb. z. a n., týkající se však pouze dávkové sazby, jsou jediným normativním pramenem veřejnoprávních materiálních i formálních předpisů o této dávce. Soukromoprávní poměry upraveny jsou pak porůznu v obecném zákoníku občanském.

II. P ř e v z e t í d á v k y .

Ve smyslu § 13 dávkových pravidel platí dávku z přírůstku hodnoty z c i z i t e l, případně spoluzcizitelé rukou nerozdílnou, ukládací řízení provádí se výhradně se zcizitelem a toliko jemu se dávka předepisuje. Teprve při nedobytnosti dávky u zcizitele ručí za ni n a b y v a t e l, více nabyvatelů ručí rukou nerozdílnou. Mají-li smluvní strany v úmyslu přesunouti dávkové břemeno, jest k tomu třeba zvláštního ujednání. Ujednání o placení dávky jest pokládati za ujednání podrobené co do své platnosti všeobecným ustanovením o smlouvách a právních jednáních uvedených v hlavě 17. II. dílu ob. zák. obč. (rozhodnutí nejv. soudu z 20. V. 1937 Rv I 1936/35, č 16.116). Není třeba, aby převzetí dávky z přírůstku hodnoty kupitelem bylo výslovně ujednáno, úmluva, že kupující má nésti všechny poplatky kupu, vztahuje se i na závazek nésti dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti, je-li z obsahu úmluvy zřejmo, že chtěl býti prodatel prost všelikých výloh (Vážný 1553). Subsidiární rukojemská povinnost nabyvatele nemovitosti vyplývá z § 13 dávkových pravidel a z převzetí plnění dle § 1404 ob. zák. obč.; není třeba písemné formy, stačí proto k převzetí placení dávky podle § 863 ob. zák. obč. i mlčky, konkludentním jednáním kupitele projevený souhlas (Vážný 4194).

III. Význam veřejnoprávní.

Podle již citovaného § 13 dávkových pravidel jest stranou v ukládacím řízení výhradně zcizitel a vůči vyměřovacímu úřadu jediným plátcem dávky. Nejvyšší správní soud i nejvyšší soud souhlasně judikují při výkladu § 13 dávkových pravidel v tom smyslu, že nabyvatel, třebaž se ve smlouvě tržové zavázal k převzetí dávky, nemá v řízení o vyměření dávky z přírůstku hodnoty prováděném se zcizitelem, postavení strany. Umluva tato učiněná mezi prodátelem a kupitelem platí jen mezi stranami, nikoliv však vůči vyměřujícímu úřadu (Boh. A. 3709, Boh. A. 7723, Vážný 4194).

Smluvní závazek nabyvatele, zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty má podle § 5, odst. 2 dávkových pravidel ten jediný veřejnoprávní význam, že se převzatá dávka připočítává ku zcizovací ceně a při dalším zcizení k ceně nabývací, takže dávka přiměřeně stoupá neb klesá, to ovšem potud, pokud ukládací úřad vyměřuje dávku na základě cen a nezjišťuje hodnoty k nimž se převzatá dávka nepřipočítává. Upozorňuji na nález n. s. s. Boh. A. 11.997, jímž rozhodnuto, že lze dávku k nabývací ceně připočísti podle § 5, odst. 2 dávkových pravidel jen tehdy, je-li prokázáno, že se nabyvatel k jejímu zaplacení zciziteli z podnětu převodu zavázal. Nestačí tedy, že jím byla bez předchozího ujednání fakticky zaplacená. Taková zcizitelem při nabývacím převodu fakticky zaplacená dávka, jest obsažena v 10% ním paušálu dle § 8, odst. 2. dávkových pravidel. Tímto paušálem jest kryta ostatně i smluvně převzatá dávka, pokud vyměřující úřad zjišťuje k nabývacímu termínu obecnou hodnotu a nespokojí se s nabývací cenou (Boh. A. 7422, Boh. A. 1536).

Byla-li v některých případech po vydání platebního rozkazu zciziteli zaplacená dávka zcizitelem i nabyvatelem, vrací vyměřující úřady povětšinou přeplatek oně ze smluvních stran, která dle smlouvy neměla dávku platiti, tedy případně zciziteli a ponechá si platbu od nabyvatele, jenž převzal dávku. Jest to však pouhá zvyklost ukládacích úřadů bez podkladu v dávkových pravidlech a bez subjektivního nároku stran, prováděná pouze z ochoty k soukromoprávním vztahům smluvních stran, jímž se tak ušetří vzájemné vyúčtování.

Jak jsem již shora uvedl, provádí vyměřující úřad ukládací řízení ve smyslu § 13 dávkových pravidel, výhradně se zcizitelem i když podle ujednání stíhají majetkoprávní následky předpisu dávky nabyvatele. Neděje se tím nějaká křivda nabyvateli, když uvážíme, že jest dávka z přírůstku hodnoty dávkou objektivně zjišťovanou, v řízení platí zásada materiální pravdy, slušnosti a dobré víry, která nedopouští, aby využíval úřad zřejmých nedopatření strany na její újmu (Boh. A. 10.732/1933). Zcizitel vystupuje tedy v řízení ukládacím jako zástupce kupitelův, ručí mu za porušení obyčejné píle a pozornosti při plnění své smluvní povinnosti. Nezachová-li se jako řádný zástupce, nemůže požadovati placení dávky na kupiteli potud, pokud pro jeho nebedlivost byla dávka vyměřena příliš vysoko. Ručení zcizitele nabyvateli jest určeno obyčejem poctivého a pospolitého styku dle §§ 863, 914 a 1297 ob. zák. obč. (Vážný 9838, 2171).

Samozřejmě zcela jinou povahu má ručení podle § 13 dávkových pravidel. Při nedobytnosti dávky u zcizitele ručí za ni nabyvatel bez ohledu na to, zda dávku převzal či nikoliv. Jest jasným a logickým úmyslem zákonodárcovým, aby podroben byl objektivní přírůstek na hodnotě dávece u toho

subjektu, který z tohoto přírůstku užíváním a prodejem nemovitosti těžil. Dávková pravidla, a před tím řády o dávce, jsou ovládána zásadou materiální pravdy, vyměřující základy zjišťují se zcela objektivně, takže u nemovitostí prodávaných za stejných časových, jakostních a plošných podmínek, stejným způsobem užíváných a obdělávaných nebude podstatného rozdílů v dávkových předpisech, nechtěl byl zcizitel jako subjekt řízení o dávce passivně k výměrům ukládacího úřadu, či se řízení aktivně zúčastňoval. Zjištěním nedobytnosti dávky u zcizitele zahájí vyměřující úřad záruční ukládací řízení s nabyvatelem. Toto záruční řízení a dávka předepsaná nabyvateli co ručiteli, ztrácí již svoji objektivní povahu, dávka stává se subjektivní, ježto se vyměřuje osobě, která z přírůstku hodnoty neměla žádného užítku.

Vyměřující úřady provádí ve shodě s judikaturou n. s. s. záruční řízení po zjištění nedobytnosti dávky u zcizitele i s nabyvatelem od základu znovu, přiznávají mu úplně samostatné postavení, právo nového přiznání se zcela jinými základy a právo samostatných námitek, prostě provádí s ním řízení tak, jak je upraveno řízení se zcizitelem v §§ 16 a 17 dávkových pravidel. Nálezy nejv. správ. soudu, č. Boh. A. 5040/25, Boh. A. 845/21 atd. výslovně prohlašují, že zjištění základů pro vyměření dávky provedené proti zciziteli, není závazným také již proti nabyvateli a přiznávají mu právo, aby provedeno bylo před vydáním záručního platebního rozkazu i s ním dávkovým řádem předepsané řízení. Postup ten jest odůvodněn tím, že by bylo protimyslným, aby ručil nabyvatel i za materiální následky opomenutí zcizitelových i bezděčných, tím spíše pak úmyslných, jež mají pak za následek vyměření dávky bez ingerence strany, jest proto nutno dáti nabyvateli možnost, aby sám zaujal vlastní stanovisko k dosavadním výsledkům zjišťování vyměřovacích základů v řízení se zcizitelem, aby neručil za onen peníz který byl v řízení se zcizitelem provedeném jako dávka zjištěn. Podle zde vyslovené praxe vyměřovacích úřadů judikatury a názorů právní literatury není ani dohoda úřadu uzavřená se zcizitelem závaznou pro nabyvatele (viz Dr. O. Choděra a Dr. Zd. Nešpor, Poplatek nemovitosti a dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti, str. 263 a násl.).

Mám za to, že tento postup, tedy od základu prováděné záruční řízení, ač pramení z publicistického výkladu právních předpisů a nepočítá se soukromoprávním postihem zákonného ručitele vůči zciziteli, nemá podkladu v dávkových pravidlech, dokonce odporuje některým ustanovením pravidel. § 13 dávkových pravidel výslovně odnímá nabyvateli legitimaci strany v ukládacím řízení. I §§ 16 a 17 dávkových pravidel, které upravují řízení o vyměření dávky, jednájí toliko o zciziteli jako subjektu ukládacího řízení. Okolnosti, že nemají dávková pravidla nikde ani na mysli řízení upravené v §§ 16 a 17 i s nabyvatelem, nasvědčuje 4. odstavec § 16, který ukládá též (tedy vedle zcizitele) nabyvateli povinnost podávat vysvětlení o skutečnostech s nabytím nemovitosti spojených. Nezakládá tedy nárok na provedení řízení i s nabyvatelem.

Řízení s nabyvatelem upraveno jest jedině v § 18 dávkových pravidel, jenž nařizuje, že jest nutno uvědomiti ručitele, že na něho došlo a že jest mu doručiti záruční platební rozkaz. Ježto meritorní vyměřovací základy dávky t. j. nabývací cena, zcizovací hodnota, co bylo vypočítáno, jak co bylo rozděleno, zjištěný přírůstek hodnoty, poměr přírůstku hodnoty k nabývací hodnotě, doba držby a výpočet dávky zjištěny byly již v objektivním řízení se zcizitelem, může ručící nabyvatel proti výměru vyměřujícího

úřadu, jímž mu bylo sděleno, že na něho došlo, činiti pouze takové subjektivní námitky, které s jeho osobním ručením za dávku souvisí co do otázky oprávněnosti dávku na něm požadovati, ne však proti sděleným mu meritorním náležitostem primerního platebního rozkazu, který nabyt již právní moci proti zciziteli. Může tedy namítati a skutkově prokazovati, že dávka není nedobytnou u zcizitele, že nepoužil úřad proti zciziteli všech exekučních prostředků, které by podle řádně zjištěných okolností případu mohly vésti k cíli, případně, že zaviněním úřadu nedošlo k včasnému vymáhání dávky (§ 13, odst. 3 dávk. prav.), že jest od ručení za dávku osvobozen ve smyslu § 2, č. 1 až 8 dávkových pravidel a uplatňovati absolutní zmatky vyměřovacího řízení (byla-li dávka vyměřena porušením §§ 1, 2 a 4 dávkových pravidel). Samozřejmě i ručící nabyvatel má nárok, aby s ním provedeno bylo ukládací řízení od základu, když toto nebylo vůbec prováděno se zcizitelem, na př. pro nezvěstnost, odbytí pozůstalosti pro nedostatek jmění, konkurs atd. Ze stejných důvodů může pak nabyvatel odporovati záručnímu platebnímu rozkazu.

Nutno připomenouti, že povinnost ručení resp. placení dávky osobou, s níž nebylo provedeno ukládací řízení, není v dávkových pravidlech ani na jiném místě nepřipustnou věcí. Tak podle § 13 platí resp. ručí za dávku solidárně všichni spoluzcizitelé resp. spolunabyvatelé, i když podle § 16, odst. 4 provedeno bylo řízení pouze s jedním z nich bez spoluúčasti a bez vědomí ostatních. Neodporuje tedy smyslu dávkových pravidel, aby vydán byl záruční platební rozkaz bez záručního řízení o meritu vyměřovacích základů.

Ačkoliv není podle dávkových pravidel i podle judikatury n. s. s. (Boh. A. 3709/24, Boh. A. 7723/29) nabyvatel stranou v řízení i když převzal dávku, přesto n. s. s. v některých případech, myslím, že nedůsledně, přiznává mu legitimaci strany i v řízení se zcizitelem. Nálezy Boh. A. 3802 a Boh. A. 9761 přiznávají nabyvateli, který převzal smlouvou povinnost platiti dávku, legitimaci, aby uplatňoval před příslušným úřadem nárok na odepsání předepsané dávky z důvodu, že jsou dodatečně splněny podmínky pro věcné osvobození od dávky dle § 52 zákona č. 44/1927 Sb. z. a n. Přiznává se tedy nabyvateli nárok obdobný soukromoprávní kondikci pro bezdůvodné obohacení. Není možno souhlasiti s tímto názorem vzhledem ku smyslu a znění § 13 dávkových pravidel. Nabyvatel mohl by žádati toliko zcizitele, aby on zakročil o zrušení dávkového předpisu a nejvýše by mohl pouze na něm žádati náhradu škody vrácením zaplacené dávky. Žádost nabyvatele k vyměřujícímu úřadu má povahu pouhého upozornění, na základě kteréhož provede úřad z moci úřední zrušení předpisu a platbu vrátí případně přímo kupiteli, nabyvatel ale nemá právního nároku, aby se tak stalo. Pouze tam, kde platil, ne na základě ujednání, nýbrž na záruční platební rozkaz, nelze mu upřítí aktivní legitimaci (subjektivní právní nárok), uplatniti přímo před úřadem že nastalo obohacení bez právního důvodu a domáhati se odčinění tohoto bezdůvodného obohacení.

Nelze pochybovati, že i při objektivní povaze dávky, může zcizitel, vědom si toho, že stíhají materiální následky předpisu dávky nabyvatele, svojí nebedlivostí, hrubou nedbalostí neb úmyslně porušením obyčejné píle a pozornosti při plnění smluvní povinnosti, ku př. zmeškáním dle § 16 dávkových pravidel, zaviniti, že jest dávkový předpis větší než by byl při bedlivém postupu v ukládacím řízení. Avšak převzetím dávky k placení nabyvatelem vzešla v prvé řadě tomuto povinnost starati se o to, by byla dávka

vyměřena tak, jak to vyžaduje jeho zájem. Zcizitel vyhověl úplně své povinnosti a nabyvatel získal záruku řádného hájení svých zájmů v ukládacím řízení, dal-li si udělit zcizitelem plnou moc pro vyměřovací řízení (Vážný 9995/30). Materiální jistotu, že bude dávka placena nabyvatelem, poskytne pak zciziteli zřízení zástavního práva na odprodané nemovitosti do pravděpodobně výše dávkového předpisu a u nabyvatele, jenž dávku nepřevzal a obává se záručního řízení pro nedobytnost u zcizitele, zařazení části kupní ceny na dávku.

IV. Význam soukromoprávní.

Z dosud uvedeného plyne, že má převzetí dávky nabyvatelem význam převážně, ne-li výhradně soukromoprávní. Z úmluvy nabývá zcizitel oprávnění, domáhati se na nabyvateli, by zaplatil dávku přímo vyměřujícímu úřadu. Nepoužil-li však prodávatel v ukládacím řízení ve prospěch kupitelův všech zákonných prostředků za účelem správného vyměření dávky, není kupitel povinen zapraviti celou vyměřenou dávku, nýbrž jen tolik, kolik by bývalo vyměřeno, kdyby bylo bývalo prodávatelem použito zákonných opatření v zájmu správného vyměření dávky. Nejvyšší soud rozhodnutím z 18. XI. 1924, Vážný 4373 formuluje obsah povinnosti zcizitele takto:

»Podle pravidel poctivého právního styku musí zcizitel jednati ve prospěch kupitele loyálně a poctivě právě tak, jako by šlo o něho samotného, bude se starati, aby byla dávka vyměřena správně, ne nenáležitě vysoko, tedy nejen ničeho neopomene, co mu zákon opatření poručí, nýbrž i jinak všechno zařídí, co v zájmu kupitele nutně potřebným nebo jen účelným jeviti se bude, nejen tedy, že vyhoví svým povinnostem, jež mu dávkový řád ukládá, nýbrž že nad to, obdržev platební rozkaz, zavčas je kupiteli sdělí a v pochybnostech pokyny od něho si vyžádá, zda má či nemá stížnost do téhož podati a dle jeho návodu se zachová, pokud se týče stížnost jím (kupitelem) na jeho (prodávatele) jméno pořízenou podepíše, zkrátka jak řečeno vše učiní, co jest v jeho moci, by přemrštěnému vyměření se vyvaroval. Na základě úmluvy o převzetí dávky jest povinen k péči řádného muže a poctivého smluvníka.«

Nezachoval-li se tak, může kupitel žalovaný zcizitelem, aby ve smyslu §§ 881 a 1404 ob. zák. obč. zaplatil předepsanou dávku vyměřujícímu úřadu, úspěšně namítati tyto okolnosti proti žalobě, resp. pokud dávku zaplatil, žalovati zcizitele o vrácení toho, oč platil více následkem postupu zcizitele v ukládacím řízení.

Takto byla-li vyměřena dávka následkem zmeškání zcizitele bez soudního odhadu podle pomůcek, které měl úřad po ruce (§§ 16 a 17 dávkových pravidel) může soud provésti za účelem zjištění dávky, která by byla předepsána bez zmeškání strany, ukládací řízení, které by byl úřad provedl za spoluúčasti strany dbalé, t. j. provede soudní odhad, výslech přezvědných osob, důkaz listinný atd.

V. Jak uplatňovati soukromoprávní nároky.

a) Nárok prodávatelův, by zaplatil kupitel dávku přímo vyměřujícímu úřadu lze uplatniti teprve, když byla dávka již předepsána. Musí tedy zcizitel vyčkatí předpis dávky, jinak by musela býti každá jeho žaloba zamítnuta pro předčasnost (Vážný 14.654/35, 2443).

Jest pravdou, že kupitel, který převzal placení dávky, má již před vydáním platebního rozkazu zájem na tom, aby byla odstraněna nejistota o následcích jeho smluvního ručení, avšak zájem ten jest zatím pouze hospodářský a lze nejistotu odstraniti pouhým dotazem u vyměřujícího úřadu po výši dávky, ještě před jejím vyměření (§ 13, odst. 3 dávk. pravidel).

Žalobní petit po vydání platebního rozkazu, avšak dříve než byla dávka zaplacená, nutno upravit, aby uznáno bylo právem, že jest žalovaný povinen zaplatiti zemské pokladně dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti v částce určené platebním rozkazem vyměřujícího úřadu (Vážný 2443), neb že jest povinen zprostiti žalobce povinnosti platebním rozkazem vyměřujícího úřadu, vyměřenou dávku úřadu tomu zaplatiti (Vážný 2553). Přípustnost žalobní prosby na osvobození od platební povinnosti jest prostým výkladem § 1404 ob. zák. obč. Zcizitel jest oprávněn domáhati se na přejímateli dávky, by dostál své povinnosti již tehdy, když hrozí zciziteli nebezpečí, že vyměřovací úřad na něho dokročí, aniž by se vyhledávalo, by dávku již zapravil, stačí, že mu byla pouze předepsána.

Vzhledem k těžkopádnosti exekučních zákroků k vydobytí takového nároku a vzhledem k tomu, že vyměřující úřad bez ohledu na vzájemný poměr stran, může dávku vymáhati na zciziteli, i když je ve sporu s nabyvatelem, doporučuje se, aby zcizitel, pokud nabyvatel neplatí včas a dobrovolně, sám zaplatil předepsanou dávku vyměřujícímu úřadu a domáhal se na nabyvateli náhrady škody ve výši zaplacené dávky s přísl. pro nesplnění závazku. Žaloba je opřena o § 1358 obč. zák. Zcizitel musí prokázati, že dávku zaplatil neb jinakou škodu utrpěl, neboť před zaplacením nejde o škodu, nýbrž pouze o újmu na zájmech (§§ 1293, 1295, 1298 ob. zák. obč.) a žaloba musela by býti zamítnuta pro tentokráte pro předčasnost (Vážný 3432, 4978).

Myslím, že možno pochybovati o správnosti rozhodnutí nejvyššího soudu, Vážný čís 9995/30, dle kterého jest nabyvatel povinen nésti útraty odborné porady a právního zastupování, jež se stanou nutnými v ukládacím řízení (soudní odhad). Vždyť ani podle praxe vyměřujících úřadů nejsou u zcizitele nedobytné náklady soudního odhadu vymáhány u ručícího nabyvatele, tím méně kryje smluvní závazek o převzetí dávky tyto náklady zcizitele. Bylo by třeba zvláštního ujednání o převzetí nákladů ukládacího řízení.

Nutno upozorniti na to, že bude za určitých okolností výhodnější procesní situace žalobce, který žaluje podle §§ 881 a 1404 obč. zák., na placení dávky vyměřujícímu úřadu, než toho, který žaluje podle § 1358 po zaplacení dávky na náhradu škody. Zavázal-li se kupitel prodávati, že zaplatí dávku, nemůže proti žalobnímu nároku prodávatele, by zaplatil dávku vyměřujícímu úřadu, namítati započtení vzájemné peněžité pohledávky proti prodávati. Nejsou zde totiž náležitosti k o m p e n s a c e, t. j. vzájemnost stran (žalobcem je zcizitel, věřitelem je úřad) ani stejnorodost pohledávky. Žaluje-li však zcizitel, který dávku zaplatil, může mu býti namítána kompenzační pohledávka (Vážný 6795).

Podle § 13 dávkových pravidel není třeba prováděti s ručícím nabyvatelem záruční řízení meritorním zjišťováním vyměřovacích základů. Může býti tedy vydán záruční platební rozkaz na vyšší obnos, než by činila objektivní dávka při řádném a dbalém postupu zcizitele v ukládacím řízení. Byla-li tato dávka nabyvatelem zaplacená, má nárok proti zciziteli na vrácení toho, o kolik zaplatil více, než by byl platil při dbalém postupu zcizitele v ukládacím řízení. Samozřejmě nepřevzal-li nabyvatel vůbec dávku, může žádati na zciziteli vrácení celé platby předepsané záručním platebním rozkazem. Nárok ten opírá se opět o § 1358 obč. zák. Proti právnímu výkladu některých rozhodnutí nejv. soudu (Vážný 4530, 5466), a komentátorů dávkových předpisů (Nešpor) přísluší dle mého názoru

ručitelům náhradní nárok také dle § 1042 ob. zák. obč. Podle rozhodnutí Vážný 4530, nemůže žádati náhradu ve smyslu § 1042 obč. zák. nabyvatel nemovitosti, který učinil náklad za zcizitele, ježž tento podle zákona by byl sám musel učiniti, když on sám (nabyvatel) zaplatil dávku dodatečně jemu předepsanou ve své vlastnosti jako ručitele ze zákona a učinil tedy náklad, ježž sám jako ručitel učiniti byl povinen. Opačný svůj názor opírám o výklad § 13 dávkových pravidel. Nabyvatel ručí za dávku až při její nedobytnosti u zcizitele. Prokáže-li tedy skutkově ve sporu proti zciziteli o žalobě na vrácení zaplacené dávky (resp. zcizitelem zaviněného přeplatku), že byla dávka dobytou u zcizitele, tím prokáže též zákonnou povinnost zcizitele, zaplatiti dávku a že on v době žaloby není ručitelem za dávku ze zákona. Tento svůj názor opírám též o novější výklad § 1042 obč. zák. vyjádřený plenárním rozhodnutím Vážný 10.632, podle kterého lze domáhati se žalobou dle § 1042 obč. zák. náhrady nákladu, k němuž byl jiný povinen z »jakéhokoliv právního důvodu«. Tento extensivní výklad zahrnuje v sobě všechny závazky plynoucí »prostředně ze zákona«, jinými slovy »podle práva«. Výklad ten nalézá výrazu též ve vládním návrhu obč. zákoníka, kde § 887 vynechává slova »podle zákona«.

b) Exekuci ku splnění smluvního závazku zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty, lze vésti pouze podle § 353 ex. řádu. V žádném případě nelze vésti exekuci podle § 354 ex. ř., ježto nejedná se o vynucení jednání nezastupitelného, závisejícího výlučně na vůli dlužníkově. Plnění závazku — zaplacení dávky — může býti vykonáno také jinou osobou než dlužníkem, zejména zcizitelem. Přípustnou exekuci v takovém případě jest jen exekuce podle § 353 ex. ř., totiž zmocněním vymáhajícího věřitele (zcizitele), by zaplatil dávku sám na útraty dlužníka (nabyvatele, který převzal dávku) a vymožením těchto útrat ze jmění dlužníka podle pravidel platných pro exekuce k vydobytí peněžitých pohledávek. Exekučně lze na kupitele nastoupiti podle § 353 ex. ř. vůbec jakýmkoliv způsobem v tom směru, že vydá se výtěžek exekuce přímo oprávněnému úřadu, nikoliv exekventu, vyjma že by byl on sám před tím dle § 353 ex. ř. dávku zaplatil (Vážný 2553, 3272, 6989). To jsou případy, kdy jest z exekučního titulu oprávněna osoba třetí, vyměřující úřad.

Zaplatil-li zcizitel ještě před vydáním rozsudku, má samozřejmě běžný exekuční titul na plnění peněžní pohledávky a vede pak exekuci jakýmkoliv způsobem již od prvopočátku v tom směru, aby vydán byl výtěžek exekuce přímo jemu.

Glosy a aktuality.

Zrušení vinkulace vkladních knížek a výplata vinkulovaných vkladů za pozůstalostního řízení.

V šestém čísle II. ročníku »Právní praxe« bylo uveřejněno pozoruhodné pojednání Dra O. Hanny, nadepsané »Právní povaha vkladní knížky vinkulované heslem a její výpla-

ta bez udání hesla«. Autor v třetím odstavci první části tohoto rozboru, pečlivě doloženého literaturou i judikaturou a označeného za námět k diskusi, též poukázal na praxi některých pozůstalostních soudů, jež vydávají peněžním ústavům příkazy k výplatě vkladů i bez udání hesla. V těchto dnech jedna z před-